

17. 7. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K trestněprávní odpovědnosti právnických osob za legalizaci výnosů z trestné činnosti z nedbalosti

Zákon č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „zákon proti praní špinavých peněz“) již dávno není žádným novem. Přesto se stále ještě jedná o předpis opomíjený a i mezi velkými korporacemi ne příliš doceňovaný. Souvisí to nejen s obecným nevědomím o tom, že jsou nositeli povinností dle zákona, ale rovněž s mylným přesvědčením, že když sami úmyslně neperou špinavé peníze, nemůže jim hrozit žádná sankce. Přitom se v souvislosti s novým zákonem č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „ZTOPO“) naopak mohou dokonce snadno stát pachateli trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti, aniž by to ve firmě kdokoli postřehl.

Povinná osoba dle zákona proti praní špinavých peněz

Zákon proti praní špinavých peněz je předpisem, který je účinný již téměř čtyři roky. Stanoví řadu povinností, jež mají zabránit aktivitám vedoucím k zakrytí nezákonného původu jakékoli ekonomické výhody vyplývající z trestné činnosti, jejichž cílem je vyvolat dojem, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem. Jinými slovy smyslem zákona je zabránit činnostem vedoucím k zastření původu finančních prostředků za účelem jejich „vyprání“.

Klíčovým pojmem tohoto zákona je povinná osoba, neboť je to právě ona, na kterou se povinnosti stanovené tímto zákonem vztahují. Povinnou osobou jsou v první řadě úvěrové instituce a další finanční instituce, kterými jsou osoby oprávněné k poskytování leasingu, záruk, úvěrů půjček stejně tak jako osoby oprávněné ke zprostředkování spoření, leasingu nebo úvěrů.

Mezi povinné osoby řadí zákon rovněž poskytovatele tzv. ready-made společností, a to včetně služeb spočívajících v jednání jako statutární orgán či poskytování sídla. Dalším poměrně rozšířeným okruhem osob, na které dopadají povinnosti dle tohoto zákona, jsou pak osoby oprávněné k obchodování s použitým zbožím nebo k přijímání věcí do zástavy, tedy typicky bazary a zastavárny. Zákon se rovněž vztahuje na zahraniční právnické nebo fyzické osoby, které vykonávají shora uvedené činnosti a na území České republiky působí prostřednictvím své pobočky nebo provozovny.

Zatímco všechny výše uvedené subjekty jsou si svých povinností ze zákona více méně vědomi, většina podnikatelů naopak vůbec netuší, že i oni jsou povinnými osobami v každém případě, kdy přijmou platbu v hotovosti v hodnotě 15.000 euro nebo vyšší, a to bez ohledu na jejich předmět podnikání. Přitom je třeba mít na paměti, že částky (zálohy, splátky atp.) přijaté v souvislosti s jedním obchodem se sčítají.

Povinnosti povinných osob

Všechny výše uvedené osoby mají dle zákona proti praní špinavých peněz několik klíčových povinností. Zejména se jedná o povinnost identifikovat klienta, jestliže hodnota uskutečňovaného obchodu převyšuje částku 1.000 eur. Povinnost identifikace vzniká ale v některých případech i bez ohledu na uvedený finanční limit. Jedná se zejména o situaci, kdy uskutečňovaný obchod je podezřelý, tedy například situace, kdy klient provádí převody majetku bez zjevného ekonomického důvodu, nebo provádí výběry či převody peněz bezprostředně po hotovostních vkladech. Uvedená identifikace klienta fyzické osoby se provádí za faktické přítomnosti tohoto klienta u povinné osoby prostřednictvím průkazu totožnosti. U právnické osoby se předkládá výpis z obchodního rejstříku, resp. jiný doklad o existenci této právnické osoby.

Ve specifických případech stanovených zákonem je nutno provést kontrolu klienta. Jedná se o situaci, kdy povinná osoba s tímto klientem realizuje obchod, jehož hodnota dosahuje 15.000 eur, dále u podezřelého obchodu či při vzniku obchodního vztahu. Kontrola klienta zahrnuje mimo jiné i zjištění účelu a povahy daného obchodu stejně tak jako přezkoumání zdrojů peněžních prostředků. Povinnost kontroly musí být provedena v rozsahu potřebném k posouzení velikosti rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a to s ohledem například na typ klienta či obchodního vztahu.

Detekuje-li povinná osoba podezřelý obchod, je povinna tuto skutečnost bezodkladně oznámit Ministerstvu financí, a to nejpozději do 5 dnů.

Trestní odpovědnost právnických osob při praní špinavých peněz

ZTOPO upravuje s účinností od 01.01.2012 trestní odpovědnost právnických osob. V souladu se ZTOPO je trestným činem právnické osoby čin spáchaný jejím jménem, v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, a to za podmínky, že tak jednal statutární orgán dané právnické osoby nebo jiná osoba oprávněná jednat jménem nebo za právnickou osobu, osoba vykonávající řídicí nebo kontrolní činnost nebo vykonávající rozhodující vliv na řízení dané právnické osoby. V neposlední řadě je pak právnická osoba trestně odpovědná, i pokud se jedná o jednání jejího zaměstnance.

Trestní odpovědnost právnických osob se vztahuje i na trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti, kterého se dle trestního zákoníku dopustí ten, kdo zastírá původ nebo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo znemožněno zjištění původu věci získané trestným činem, nebo jako odměna za něj, nebo věci která byla opatřena za takovouto věc. Stejně tak je trestný i ten, kdo jinému spáchání takového činu umožní.

Samotný trestný čin přitom nevyžaduje úmyslné jednání, v souladu s trestním zákoníkem se tohoto činu může dopustit i osoba jednajícím ve formě nedbalosti. Ke spáchání trestného činu ve formě nedbalosti pak postačuje, že právnická osoba jinému z nedbalosti umožní zastržit původ nebo zjištění původu věci.

Klíčová souvislost ZTOPO a zákona proti praní špinavých peněz

Právě výše uvedená trestní odpovědnost za jednání zaměstnance a možnost spáchat trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti je zejména s ohledem na svůj rozsah a možnost kontroly v případě velkých firem majících stovky zaměstnanců nejproblematictější.

Dle ZTOPO je totiž trestný čin právnické osobě přičitatelný, pokud jej spáchal zaměstnanec nejen na podkladě pokynu právnické osoby, ale i proto, že orgány právnické osoby neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo

jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.

Zde nastupuje právě zákon proti praní špinavých peněz, který předepisuje, jaká opatření musí právnická osoba učinit, aby zamezila možnému toku / vyprání finančních prostředků. Jde o povinnost zavést a uplatňovat postupy vnitřní kontroly a komunikace za účelem plnění povinností stanovených tímto zákonem. V této souvislosti je povinná osoba povinna vypracovat písemně systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření, který obsahuje zákonem přesně stanovený okruh otázek. Povinná osoba zároveň musí nejméně jednou ročně zajistit školení zaměstnanců, kteří se mohou dostat do kontaktu s podezřelými obchody.

A právě tyto povinnosti jsou klíčové, neboť jejich nesplnění je s to založit odpovědnost právnické osoby za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti. Jestliže tedy právnická osoba, jež je povinnou osobou dle zákona proti praní špinavých peněz, nesplní tyto povinnosti, není vyloučeno, že může být shledána vinnou ze spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti, například když přijme ve splátkách v hotovosti částku přesahující 15.000 eur.

Následky spojené s porušením povinností dle zákona o praní špinavých peněz

Nesplnění řady povinností stanovených zákonem proti praní špinavých peněz může být sankcionováno ze strany Ministerstva financí až do výše 50.000.000,- Kč.

Kromě uvedeného ale není vyloučeno, že nesplnění těchto povinností a následně byt nedbalostní jednání zaměstnance právnické osoby může vést i ke vzniku trestní odpovědnosti právnické osoby za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti. V takovém případě jí může být uložen peněžitý trest či zákaz činnosti, ale i (samozřejmě jen v krajním případě) propadnutí majetku či trest zrušení právnické osoby.

Jedná se tedy o sankce závažným způsobem zasahující do života právnické osoby. Přitom bez zavedení dostatečných opatření vnitřní kontroly a přijetí příslušných interních předpisů, může dojít k porušení některé z povinností a následně k uložení citelné sankce velmi snadno.

JUDr. Miroslav Pokorný, LL.M.,
advokát

Mgr. Helena Chadimová,
advokátní koncipientka

[Schönherr s.r.o.](#)

nám. Republiky 1079/1a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 996 500

Fax: +420 225 996 555

e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)